

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EUK, sagsnr: 2015-222
Den 21. april 2015

Rådsmøde (udenrigsanliggender - handel) den 7. maj 2015

SAMLENOTAT

<u>1. EU/USA- frihandelsforhandlinger, herunder ISDS .....</u>	<u>2</u>
<u>2. WTO: Forberedelse af 10. WTO ministerkonference i Nairobi i december (MC10) .....</u>	<u>6</u>
<u>3. Kommissionens forslag til ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1236/2005 om handel med visse varer, der kan anvendes til henrettelse, tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (antitortur-forordningen) .....</u>	<u>10</u>

1. EU/USA- frihandelsforhandlinger, herunder ISDS

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Frihandelsforhandlingerne mellem EU og USA blev lanceret d. 17.-18. juni 2013. Der er blevet afholdt otte forhandlingsrunder. Handelskommissæren forventes på rådsmødet at orientere om status for forhandlingerne samt perspektiverne for det videre forhandlingsforløb. Derudover forventes en drøftelse vedrørende fastlæggelsen af EU's detaljerede forhandlingsposition om investeringsbeskyttelse og tvistbilæggelse i investeringsager (Investor-State Dispute Settlement, ISDS) i EU-USA frihandelsaftalen TTIP.

2. Baggrund

Rådet vedtog d. 14. juni 2013 forhandlingsdirektiverne for en EU/USA-frihandelsaftale. Frihandelsforhandlingerne blev herefter formelt lanceret i margin af G8-topmødet i Nordirland d. 17.-18. juni 2013. Der er blevet afholdt otte forhandlingsrunder. Den niende runde afholdes i New York d. 20. - 24. april 2015. Der forventes endnu en forhandlingsrunde inden sommerferien.

Frihandelsforhandlingerne mellem EU og USA har til formål at sikre en gradvis og gensidig liberalisering af handel med varer og tjenesteydelser samt investeringer og adgangen til etablering.

Forhandlingerne er overordnet struktureret efter tre hovedområder: 1) Markedsadgang, herunder nedsættelse og afvikling af toldsatter, liberalisering af handlen med tjenesteydelser samt investeringer og offentlige indkøb; 2) Reguleringsmæssigt samarbejde, herunder generelle principper for reguleringsmæssig tilnærmelse samt konkrete afsnit om reguleringsmæssigt samarbejde vedrørende prioriterede sektorer som bl.a. lægemidler, medicinsk udstyr, kemikalier og biler; 3) Øvrigt samarbejde i form af bl.a. beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder, bæredygtighed, oprindelsesregler, energi, konkurrence og handelslettelse.

På området for markedsadgang har der været udvekslet et første tilbud på toldsatter for varer. Der har ligeledes været udvekslet tilbud på tjenesteydelsesområdet, ligesom tekstudkast på andre områder har været diskuteret, herunder ift. offentlige udbud.

På området for reguleringsmæssigt samarbejde har der været drøftelser af horisontalt reguleringsmæssigt samarbejde såvel som drøftelser om mulig tilnærmelse af lovgivningen inden for en række nøglesektorer af særlig økonomisk betydning for samhandelen mellem EU og USA. Det drejer sig bl.a. om lægemiddelområdet, hvor man har drøftet en mulig, afgrænset anvendelse af gensidig anerkendelse på udvalgte områder.

På området for øvrigt samarbejde har man drøftet et bredt udsnit af emner relateret til samhandel såsom toldadministration og handelslettelse samt beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. Derudover drøftes bl.a. muligheder for at samarbejde på energiområdet samt det fælles ambitionsniveau vedrørende bæredygtig udvikling.

Der har fortsat kun været en begrænset substansdrøftelse af investeringsbeskyttelse, da man fra EU's side har anmodet om at vente med denne del i lyset af den betydelige opmærksomhed, der er opstået om særligt investor-til-stat-tvistbilæggelse (ISDS). Systemet har været kritiseret for at lide af en række mangler af systemisk og juridisk karakter. Blandt andet er det anført, at sagerne kan begrænse staternes muligheder for at regulere ud fra legitime politiske hensyn. Derudover er det blevet kritiseret, at det ikke er de nationale domstole, men internationale voldgiftstribunaler, som har det afgørende ord i et forhold mellem en investor og en stat.

3. Formål og indhold

Handelskommissæren forventes på rådsmødet at give en status for frihandelsforhandlingerne, herunder de væsentligste resultater af den seneste forhandlingsrunde samt perspektiverne for de videre forhandlinger.

Der vil forventeligt være særligt fokus på ISDS, hvor EU's detaljerede forhandlingsposition vedrørende investeringsbeskyttelse og tvistbilæggelse i TTIP endnu ikke er fastlagt i lyset af den offentlige høring, som Kommissionen lancerede i 2014 som svar på den stigende kritik af ISDS i TTIP.

Høringen fandt sted med udgangspunkt i EU's model for investeringsbeskyttelse inkl. ISDS, som er blevet udviklet, efter at EU har overtaget kompetence på investeringsområdet med Lis-sabontraktaten. Denne model indebærer en række reformer af systemet, som begrænser og præciserer anvendelsen af især to beskyttelsesstandarder (indirekte ekspropriation og "fair and equitable treatment") samt håndterer nogle af de tidligere svagheder ved procedurene i voldgiftssagerne.

I sin rapport vedrørende resultatet af denne offentlige høring konstaterer Kommissionen, at der er fire områder, hvor der er behov for yderligere arbejde, før EU fremlægger sin forhandlingsposition om ISDS i TTIP.

Disse fire områder er:

1. retten til at regulere
2. voldgiftstribunalernes etablering og funktionsmåde
3. forholdet mellem nationale domstole og international investeringsvoldgift (ISDS)
4. en eventuel appelinstans

Kommissionen forventes på rådsmødet at fremlægge forslag til, hvordan disse emner kan tilgås med henblik på at finde løsninger, der yderligere styrker ISDS-systemet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres. Parlamentet skal dog i henhold til TEUF artikel 207, stk. 3 og jf. artikel 218 til sin tid godkende det samlede, færdige TTIP-forhandlingsresultat. Herudover forventes Parlamentet på sin plenarforsamling i juni 2015 at vedtage en resolution om spørgsmålet.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, idet handelspolitikken er EU-kompetence.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Indgåelsen af en frihandelsaftale forventes at få positive samfundsøkonomiske konsekvenser i form af øget samhandel med deraf afledte effekter i form af øget eksport, højere vækst, et højere beskatningsgrundlag og lavere forbrugerpriser.

For så vidt angår de statsfinansielle konsekvenser af en frihandelsaftale mellem EU og USA forventes disse at ske indirekte via EU-budgettet i form af lavere toldindtægter. Lavere egne indtægter til EU-budgettet vil alt andet lige medføre et højere dansk bidrag.

Såfremt frihandelsaftalens investeringskapitel i sin endelige udformning kommer til at omfatte adgang til investor-to-state dispute settlement (ISDS), og såfremt en investor skulle få medhold i en voldgiftssag mod EU eller Danmark, vil det kunne have statsfinansielle konsekvenser for Danmark i form af betaling af erstatning. ISDS vil ikke have samfundsøkonomiske konsekvenser.

En frihandelsaftale forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for miljøet eller beskyttelsesniveauet. En aftales bestemmelser på området for bæredygtig udvikling kan have positive konsekvenser for miljøet og beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Handelspolitisk Specialudvalg i udvidet kreds (inkl. erhvervs- og arbejdstagerorganisationer) blev hørt forud for vedtagelsen af forhandlingsdirektiver om en frihandelsaftale mellem EU og USA.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt bred tilslutning til frihandelsforhandlingerne med USA. Der forventes også at være bred støtte til Kommissionens tilgang om at finde brugbare og hensigtsmæssige løsninger, der skal styrke ISDS-systemet yderligere i en åben dialog med alle interessenter, herunder civilsamfund, erhvervsliv og parlamenter.

10. Regeringens generelle holdning

I overensstemmelse med folketingsvedtagelsen V45 af 14. maj 2014 samt på grundlag af tidligere tiltrådte indstillinger arbejder regeringen for indgåelse af en ambitiøs frihandelsaftale med positiv effekt for vækst, beskæftigelse og velstand til gavn for danske forbrugere og med nyt markedspotentiale for danske virksomheder. Det skal ske som led i en generel styrkelse af EU's relationer til USA som strategisk partner og med det indbyggede perspektiv at bidrage til at styrke det multilaterale handelssystem på sigt. Der lægges vægt på, at en frihandelsaftale mellem EU og USA ikke sænker eksisterende beskyttelsesstandarder indenfor eksempelvis fødevarerikkerhed, arbejdstagerrettigheder og miljøbeskyttelse.

Regeringen støtter endvidere Kommissionens tilgang til ISDS, herunder at de fire konkrete fokusområder finder løsninger, som tillader videreførelse og afslutning af TTIP-forhandlingerne med en moderne ISDS-mekanisme.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Status for frihandelsforhandlingerne med USA, herunder ISDS, blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering d. 14. november 2014. ISDS-spørgsmålet har tidligere været forelagt særskilt for Folketingets Europaudvalg i forbindelse med et samråd i september 2013. Spørgsmålet var også genstand for en forespørgselsdebat den 14. maj 2014, som mundede ud i vedtagelse nr. V45. Forespørgselsdebat F31 om emnet forventes afholdt d. 28. april 2015.

2. WTO: Forberedelse af 10. WTO ministerkonference i Nairobi i december (MC10)

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet forventes en drøftelse af status for forhandlingerne om de resterende emner i Doha-udviklingsrunden (post-Bali emnerne) frem mod WTO's ministerkonference MC10 til december samt af status i forhandlingerne om en plurilateral aftale om grøn handelsliberalisering. Det sker på grundlag af en orientering fra Kommissionen.

Der arbejdes mod at vedtage et arbejdsprogram for post-Bali emnerne inden udgangen af juli med henblik på at bevare muligheden for at afslutte Doha-runden ved MC10 i december. Dette tegner sig fortsat vanskeligt og vil kræve et betydeligt arbejde.

Der er stadig momentum for så vidt angår dagsordenen om grøn handelsliberalisering. I 2014 blev der indledt forhandlinger om en plurilateral aftale inden for WTO-rammen. Forhandlingerne er p.t. i en god udvikling med fokus på at fastlægge, hvilke konkrete miljøprodukter, der skal omfattes.

2. Baggrund

Doha-udviklingsrunden blev indledt i 2001 efter afslutningen af Uruguay-runden og oprettelsen af WTO i 1995. Efter adskillige sammenbrud - senest i 2008 - lykkedes det i december 2013 at nå til enighed om en delaftale om udvalgte Doha-emner - den såkaldte Bali-aftale - som var den første multilaterale handelsaftale i WTO's historie. Delaftalen omfattede handelslettelse, udvalgte landbrugsemner og en række udviklingsemner. Medlemslandene forpligtede sig til dels at vedtage handelslettelsesaftalen senest den 31. juli 2014 og dels at udarbejde et klart defineret arbejdsprogram vedr. de resterende Doha-emner.

Handelslettelsesaftalen blev imidlertid ikke vedtaget inden fristen den 31. juli 2014 pga. uenigheder vedr. fødevarerforsynings sikkerhedsprogrammer. Stilstanden varede i fire måneder, indtil parterne i november 2014 blev enige om et kompromis. Med kompromisset fik man endelig vedtaget handelslettelsesprotokollen og genoptaget arbejdet med post-Bali-arbejdsprogrammet for de resterende emner i Doha-udviklingsrunden. Status ift. Bali-aftalens tre hoveddele er følgende:

- *Handelslettelsesaftalen* er lukket (medlemsstaternes ratifikation af aftalen pågår).
- Ift. *landbrugsdelen* er medlemslandene forpligtiget til ikke at iværksætte tvistbilæggelsessager vedrørende eksisterende fødevarerforsynings sikkerhedsprogrammer.
- *Udviklingsdelen* er parat til at blive implementeret. Den omfatter særlig og differentieret behandling for de mindst udviklede lande, told- og kvotefri markedsadgang, præferentielle oprindelsesregler, operationalisering af tjenesteydelsesundtagelsen og en hensigtserklæring om bomuld

For så vidt angår post-Bali arbejdet er den nye målsætning at vedtage arbejdsprogrammet for de resterende Doha-emner inden udgangen af juli 2015. Håbet er at afslutte Doha-runden til den 10. ministerkonference i Nairobi i december (MC10). Der er dog stadig mange udfordringer og vanskeligheder på vejen mod dette mål.

For nærværende retter forhandlingerne frem mod MC10 sig mod arbejdsprogrammet som første mellemstation. Landbrugsområdet kommer sammen med industrivarer (NAMA-området) til at spille en central rolle for at nå et resultat. Andre hovedområder er tjenesteydelser og udviklingsområdet (med fokus på Least Developed Countries).

Forhandlingerne på *landbrugsområdet* er vanskelige. Der hersker fortsat store uenigheder mellem landene om den konkrete tilgang og ambitionsniveauet. EU har endnu ikke vedtaget et egentligt forhandlingsudspil, men der er generelt enighed i EU om at anlægge et realistisk ambitionsniveau. Det er en del af det oprindelige mandat til Kommissionen, at EU skal arbejde for liberalisering af landbrugsområdet i WTO samt for, at der tages hensyn til udviklingslandenes interesser.

Det er vurderingen, at nationale støtteordninger på landbrugsområdet bliver et af de sværeste spørgsmål at nå til enighed om i WTO-kredsen.

Vedr. *markedsadgang for industrivarer* (NAMA) er udfordringen at opnå enighed om en fælles tilgang til reduktion af toldsatserne. Et hovedhensyn er, at indrømmelserne skal være på niveau med indrømmelserne på landbrugsområdet. Det er indtil videre ikke lykkedes at finde en model og systematik for toldsænkninger, der har kunnet samle alle. I EU's optik er det positivt, at flere og flere lande accepterer at bevæge sig væk fra de gamle, fastlåste tekster fra 2008. Et vigtigt spørgsmål er, hvorvidt lande som f.eks. Kina, der for et årti siden fik særvilkår på NAMA-området, fordi de er defineret som Recently Added Members (RAM), fortsat bør falde i den kategori.

Inden for *tjenesteydelsesområdet* pågår der drøftelser med sigte på at afklare medlemmernes positioner. En række lande argumenterer imidlertid for, at ambitionsniveauet på landbrugs- og NAMA-området bør afgøre ambitionsniveauet på tjenesteydelsesområdet. Tjenesteydelser forventes ikke desto mindre generelt at spille en lidt mindre rolle i denne runde blandt andet som følge af de igangværende plurilaterale TiSA-forhandlinger (Trade in Services Agreement). EU spillede allerede i juni 2014 ud med sine ideer, der bl.a. fokuserer på globale værdikæder, e-handel og handelslettelse for tjenesteydelser.

På *udviklingsområdet* vil det være afgørende at levere konkrete resultater og sammensætte en substantiel pakke, der styrker de mindst udviklede landes integration i verdenshandlen.

Grøn handelsliberalisering er en del af det oprindelige Doha-mandat. Formålet er at fjerne told og handelshindringer på grønne varer til gavn for klima, miljø, grøn vækst samt beskæftigelse. Indsatsen med at fremme grøn handelsliberalisering har fået nyt momentum efter Bali-aftalen. Det sker på baggrund af, at en række WTO-medlemslande i januar 2014 blev enige om en erklæring om fremme af grøn handelsliberalisering. I juli 2014 indledtes forhandlinger med mål om at indgå en såkaldt Environmental Goods Agreement (EGA). De oprindeligt deltagende lande er Australien, Canada, Kina, Costa Rica, Taiwan, EU, Hong Kong, Japan, Sydkorea, New Zealand, Norge, Schweiz, Singapore og USA. Der lægges op til en såkaldt plurilateral aftale indenfor WTO-rammen, hvor de lande, der ønsker at være med, forhandler en aftale. Aftalen vil bygge på mestbegunstigelsesprincippet (MFN). Det betyder, at handelsfordele som eksempelvis lavere toldsatser på grønne produkter kommer til at gælde alle WTO-medlemsstater - også dem, der ikke er medunderskrivere på aftalen. Derfor rækkes der nu ud til flere lande for at begrænse problemet med, at medlemmer af WTO kan nyde fordelene af en aftale uden tilsvarende selv at yde markedsåbninger. Indtil videre har Israel, Island og Tyrkiet tilsluttet sig forhandlingerne.

Der arbejdes nu på at fastlægge, hvilke konkrete grønne varer der skal omfattes af en aftale.

Danmark har indsendt en liste til Kommissionen med varer, som ønskes omfattet. Listen er udarbejdet efter en høring af danske interessenter, erhvervsorganisationer og virksomheder, og der er foretaget en vurdering af produkternes miljø- eller klimamæssige troværdighed. Kommissionen har på baggrund af indspil fra medlemsstaterne udarbejdet en fælles EU-liste, som er blevet fremsendt til de andre lande i forhandlingerne.

Siden forhandlingerne om EGA blev påbegyndt i juli 2014, har man færdiggjort den første indledende fase i forhandlingerne med udvekslinger om produktudvælgelse og konsultationer med eksperter indenfor forskellige kategorier af produkter. Nu indledes en fase i forhandlingerne med drøftelser om, hvilke produkter der skal med i den endelige aftale.

3. Formål og indhold

Rådet ventes at drøfte status for forhandlingerne frem mod ministerkonferencen i Nairobi i december 2015 (MC10).

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres. Parlamentet skal dog i henhold til TEUF artikel 207, stk. 3 og jf. artikel 218 til sin tid godkende et samlet, færdig resultat af forhandlingerne i Doha-Runden. Europa-Parlamentets seneste resolution om Doha-udviklingsrunden blev vedtaget d. 21. november 2013 (P7_TA(2013)0511). Der foreligger ingen udtalelser fra Europa-Parlamentet vedrørende grøn handelsliberalisering.

5. Nærhedsprincippet

Overvejelser om nærhedsprincippet er ikke relevant, idet handelspolitikken er EU-kompetence.

6. Gældende dansk ret

De resterende emner i Doha-udviklingsrunden forventes at vedrøre områder reguleret af EU. En eventuel plurilateral aftale om grøn handelsliberalisering forventes ikke at have konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Indgåelsen af både en global frihandelsaftale og en aftale om grøn handelsliberalisering forventes at få positive samfundsøkonomiske konsekvenser i form af øget samhandel med deraf afledte effekter i form af øget eksport, højere vækst, et højere beskatningsgrundlag og lavere forbrugerpriser.

For så vidt angår de statsfinansielle konsekvenser af frihandelsaftalerne forventes disse at ske indirekte via EU-budgettet i form af lavere toldindtægter. Lavere egne indtægter til EU-budgettet vil alt andet lige medføre et højere dansk bidrag.

En aftale om afslutningen af Doha-runden forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for miljøet eller beskyttelsesniveauet, idet en aftales bestemmelser på området for bæredygtig udvikling dog kan have positive konsekvenser for miljøet og beskyttelsesniveauet. En aftale der afslutter Doha-runden skønnes at ville have positive konsekvenser for de mindst udviklede landes integration i den globale økonomi, ikke mindst fordi særlig og differentieret behandling af de

mindst udviklede lande er et væsentligt princip for forhandlingerne. En plurilateral aftale om fjernelse af told på grønne varer forventes at have positive konsekvenser for miljø og klima på globalt plan.

8. Høring

Handelspolitisk Specialudvalg i udvidet kreds (inkl. erhvervs- og arbejdstagerorganisationer) blev hørt forud for vedtagelsen af forhandlingsdirektiverne for EU's forhandlinger i Doha-Runden ligesom Handelspolitisk Specialudvalg løbende orienteres om udviklingen i forhandlingssituationen.

Erhvervs-, arbejdstager- og civilsamfundsorganisationer konsulteres løbende om forhandlingerne i Doha-udviklingsrunden i regi af det såkaldte Beach Club-forum.

Den danske liste over grønne varer har været sendt i høring blandt danske virksomheder, erhvervs-, arbejdstager- og civilsamfundsorganisationer.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er i Rådet bred opbakning til udarbejdelsen af et balanceret og realistisk arbejdsprogram, der adresserer de centrale udestående emner, og som kan danne grundlag for en samlet afslutning af Doha-runden snarest muligt.

Der er bred opbakning i Rådet til forhandlinger om en plurilateral aftale om grøn handelsliberalisering.

10. Regeringens generelle holdning

I overensstemmelse med relevante folketingsvedtagelser, herunder senest V83 af 3. juni 2013 samt på grundlag af tidligere tiltrådte indstillinger bakker regeringen stærkt op om WTO og det multilaterale handelssystem som det bedste og mest effektive værn imod protektionisme.

Regeringen arbejder for, at EU spiller en konstruktiv og proaktiv rolle i WTO og bidrager til at styrke WTO som organisation. Regeringen støtter udarbejdelsen af et balanceret og realistisk arbejdsprogram. Der bør fortsat arbejdes indgående for at nå målet om at færdiggøre arbejdsprogrammet, så Doha-runden kan afsluttes til fordel for alle WTO-medlemmer, herunder især udviklingslandene og særligt de mindst udviklede lande.

Regeringen arbejder i de plurilaterale forhandlinger om grøn handelsliberalisering for en ambitiøs aftale, der udover varer kommer til at inkludere serviceydelser, ikke-toldmæssige handelshindringer, samt en revisionsmekanisme, så nye grønne produkter løbende kan tilføjes. Desuden arbejdes der for, at aftalen inkluderer flest mulige lande – herunder særligt udviklingslande. Endelig arbejder regeringen for, at målsætningen på længere sigt forbliver en multilateralisering af aftalen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Doha-udviklingsrunden blev forelagt for Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 7. oktober 1999, den 26. oktober 2001 og den 13. juni 2008, og har derudover været forelagt udvalget til orientering løbende, senest den 2. maj 2014 og den 14. november 2015. Grøn handelsliberalisering har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering d. 2. maj 2014.

3. Kommissionens forslag til ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1236/2005 om handel med visse varer, der kan anvendes til henrettelse, tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (antitortur-forordningen)

KOM (2014) 0001

Revideret udgave af grund- og nærhedsnotat af 10. februar 2014. Ændringer er markeret med kursiv og fed skrift.

1. Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til ændring af Rådets forordning (EF) om handel med visse varer, der kan anvendes til henrettelse, tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (antitortur-forordningen).

*Formålet med forslaget er **for det første at indføre restriktioner på mæglervirksomhed og teknisk bistand i forhold til den nævnte type af varer.***

For det andet skal forordningen begrænse de administrative byrder for eksportørerne ved at indføre forenklede typer eksporttilladelser. De nye typer tilladelser skal gøre det nemmere og hurtigere for virksomhederne at eksportere visse varer til bestemte lande.

Forslaget indfører samtidig et nyt kapitel om eksportkontrol i relation til medicinske produkter, der kan benyttes til henrettelser.

2. Baggrund

Kommissionen har den 14. januar 2014 fremlagt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1236/2005 om handel med visse varer, der kan anvendes til henrettelse, tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (antitortur-forordningen), KOM(2014) 1. Den gældende forordning indeholder et forbud mod import og eksport af en række varer, som ikke har noget andet anvendelsesformål end henrettelse, tortur eller anden grusom eller umenneskelig behandling eller straf. Forordningen indeholder desuden krav om eksporttilladelse for en række varer, der kan anvendes til tortur m.v., men som også kan have en lovlig anvendelse.

Den gældende forordning er **tidligere blevet** ændret primært med henblik på at indføre krav om eksporttilladelse for visse medicinske produkter (lægemidler). **Dette skulle** forhindre, at sådanne produkter anvendes til henrettelser ved dødelig indsprøjtning.

3. Formål og indhold

Mæglervirksomhed og teknisk bistand

Forslaget har **blandt andet** til formål at indføre nye bestemmelser om restriktioner på mæglervirksomhed, **det vil sige** formidling af køb eller salg af varer fra ét tredjeland til et andet. **Forslaget indfører også nye bestemmelser vedrørende ydelse af** teknisk bistand, **det vil sige** støtte i forbindelse med f.eks. fremstilling, reparation eller rådgivning.

Forslaget lægger således op til et forbud mod mæglervirksomhed og ydelse af teknisk bistand i relation til alle varer, der allerede er omfattet af import- og eksportforbud i forordningen. Samtidig **foreslås** indført et forbud mod mæglervirksomhed i forbindelse med varer, der efter forordningen kræver eksporttilladelse, hvis mægleren ved eller har begrundet mistanke om, at varerne er eller kan være beregnet til tortur eller henrettelse. Samme forbud foreslås indført med hensyn til ydelse af teknisk bistand for varer, der er omfattet af krav om eksporttilladelse.

Forenkede eksporttilladelser

Forslaget lægger desuden op til indførelse af forenkede typer eksporttilladelser, som vil gøre det nemmere og hurtigere for virksomhederne at eksportere visse produkter til bestemte lande. **Med forslaget foreslås Kommissionen således** at indføre en generel EU-udførelstilladelse. **Eksportøren vil dermed få** krav på at få udstedt **en generel tilladelse** ved eksport af **alerede** eksportkontrollerede medicinske varer til tredjelande, som har afskaffet dødsstraf for alle forbrydelser. **Eksportøren skal herefter ikke** søge myndighederne om **tilladelse til eksport af disse varer til de pågældende** lande.

Desuden foreslås indført en global tilladelse. Myndighederne kan udstede **denne** til eksportører, der har regelmæssig eksport til bestemte lande af både medicinske varer og andre varer, der kræver eksporttilladelse efter forordningen. Eksportører, der har fået en sådan tilladelse, **kan herefter lovligt eksportere bestemte varer til bestemte lande uden at** søge myndighederne om eksporttilladelse ved eksport af **disse** varer til **de pågældende** lande. **Den globale tilladelse gælder i 1 år og kan forlænges med yderligere 1 år.**

Eksportkontrol af medicinske produkter

Forslaget indfører samtidig et nyt kapitel om eksportkontrol i relation til medicinske produkter, der kan benyttes til henrettelser ved brug af dødssprøjter. Der er alene tale om en konsekvensændring som følge af, at visse medicinske produkter blev omfattet af eksportkontrol i december 2011.

Delegerede retsakter og hasteprocedure

Antitortur-forordningen er tidligere blevet ændret, således at Kommissionen fik beføjelse til at vedtage delegerede retsakter med hensyn til at ændre forordningens bilag.

Forslaget lægger derfor op til en ændring af de nuværende bestemmelser **vedrørende** bilagene til forordningen, så de **bliver tilrettet i overensstemmelse med de nye regler**. Samtidig indeholder forslaget mulighed for en hasteprocedure for ændring af forordningens bilag i tilfælde, hvor der foreligger presserende årsager til, at Kommissionens retsakter skal anvendes øjeblikkeligt.

Centrale definitioner

Endelig har Kommissionen foreslået, at **der indføres** en række **nye definitioner i forordningen, samt at en række af de nuværende definitioner** i forordningen ændres og præciseres.

Forslaget indeholder **blandt andet** en ændring af definitionen af ”tortur” og ”anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf” med det formål at afstemme definitionen til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis og EU’s politik for henrettelse.

Formandskabets kompromisforslag

Formandskabet har fremlagt et kompromisforslag. Det væsentligste ændringsforslag i forhold til Kommissionens forslag er indførelsen af en tilladelsesordning for virksomhederne i relation til mæglervirksomhed og ydelse af teknisk bistand i stedet for et forbud med undtagelser.

Herudover indeholder kompromisforslaget hovedsageligt mindre væsentlige ændringer og præciseringer af Kommissionens forslag.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Udvalg for International handel (INTA), hvor ordføreren er Marietje Schaake (ALDE). Det sekundære udvalg er Udvalget for Udenrigs- anliggender (AFET), hvor ordføreren er Barbara Lochbihler (De Grønne). Forslaget er fortsat under behandling i Europa-Parlamentet, og der foreligger derfor ikke en udtalelse endnu.

5. Nærhedsprincippet

Det er regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Regeringen har i den forbindelse lagt vægt på, at EU allerede har lovgivet på området på grundlag af TEUF artikel 207 i forbindelse med den gældende forordning nr. 1236/2005 af 27. juni 2005.

Derudover bringer forslaget eksportkontrollen med varer, der kan bruges til tortur og henrettelser, *mere* i overensstemmelse med de EU-regler, der gælder for eksportkontrol med varer med dobbelt anvendelse (dual-use-produkter) i henhold til forordning nr. 428/2009.

6. Gældende dansk ret

Forordningen er direkte gældende i Danmark. Med henblik på at sikre, at forordningen efterleves af danske virksomheder, er der i Lov om anvendelsen af visse af Den Europæiske Unions retsakter om økonomiske forbindelser til tredjelande m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 635 af 9. juni 2011, fastsat bestemmelser om straf for overtrædelse af forordningen.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ikke umiddelbart lovgivningsmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have væsentlige statsfinansielle konsekvenser.

Omkostningerne i forbindelse med indførelse af den foreslåede tilladelsesordning for mæglervirksomhed og teknisk bistand vil blive gebyrfinansieret. Dette vil stemme overens med, hvad der allerede gælder for tilladelser til eksport af varer, der efter forordningen er omfattet af krav om eksporttilladelse.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser. De nye forenklede eksporttilladelser vil give virksomhederne mulighed for nemmere og hurtigere at eksportere visse varer til bestemte lande.

Restriktionerne på mæglervirksomhed og teknisk bistand vil betyde, at danske virksomheder ikke medvirker til køb, salg eller bistand i forbindelse med varer, der kan anvendes til tortur eller henrettelser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget *i det seneste udkast til kompromisforslag lægger op til indførelse af en tilladelsesordning i relation til mæglervirksomhed og ydelse af teknisk bistand i forbindelse med varer, der efter forordningen kræver eksporttilladelse. Tilladelsesordningen svarer til den tilladelsesordning, der allerede eksisterer for de varer, som kræver eksporttilladelse.*

Samtidig er der forslag om at indføre nye typer forenkede eksporttilladelser for visse typer af eksport. Dette betyder, at en virksomhed ikke vil skulle søge om individuel eksporttilladelse hver gang, virksomheden skal eksportere de omhandlede varer. Det foreslås således, at der indføres en særlig generel EU-udførelstilladelse, som alle eksportører har ret til at få ved eksport til visse bestemmelseslande. Derudover er der forslag om en global udførselstilladelse, som kan udstedes til en bestemt eksportør til eksport af bestemte varer til en bestemt slutbruger i et 3. land.

Der er i dag kun ganske få danske virksomheder, som er berørt af forordningen og dermed kravet om eksporttilladelse i forordningen. Ansøgningsproceduren er relativt enkel, idet der alene er tale om udfyldelse af et fortrykt ansøgningsskema, som indsendes sammen med en standardiseret slutbrugererklæring.

Samlet vurderes forslaget derfor ikke at medføre væsentlige administrative konsekvenser på samfundsniveau årligt for danske virksomheder.

10. Høring

Forslaget *har været* i høring i Handelspolitisk Specialudvalg samt hos Rigspolitiet og Lægemiddelindustriforeningen (LIF) med frist for bemærkninger den 4. februar 2014.

Der er ikke modtaget høringssvar fra relevante interessenter.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Alle medlemsstater er generelt positive over for Kommissionens forslag. Det drejer sig særligt om restriktioner på mæglervirksomhed og teknisk bistand i forbindelse med varer, der efter forordningen kræver eksporttilladelse. Derudover er forslaget om indførelse af forenkede eksporttilladelser for virksomhederne blevet positivt modtaget.

Det seneste udkast til kompromisforslag fra formandskabet lægger op til en tilladelsesordning i relation til mæglervirksomhed og teknisk bistand i stedet for et forbud med undtagelser, som foreslået af Kommissionen. Et overvejende flertal af medlemslande støtter en tilladelsesordning, og Kommissionen har erklæret sig indforstået hermed.

Flere medlemslande har udtrykt forbehold over for forslaget om indførelse af en hasteprocedure, som vurderes at give Kommissionen en for vidtgående beføjelse til at vedtage delegerede retsakter, der ændrer forordningens produktbilag med øjeblikkelig ikrafttræden.

Disse lande finder, at den almindelige procedure for oplystning af produkter bør følges, hvis der viser sig behov for at kontrollere nye produkter.

Mange medlemslande har desuden givet udtryk for forbehold over for forslaget om en bestemmelse, som forpligter medlemslandenes toldmyndigheder til at udveksle oplysninger vedrørende eksport af varer, der er omfattet af forordningen. Enkelte medlemslande er direkte imod bestemmelsen, som man mener, bør udgå, da alle bestemmelser, som fastsætter forpligtelser for toldmyndighederne, bør indsættes i toldlovgivningen (EU's toldkodeks) i stedet for. Dette synspunkt støttes af flere medlemslande.

Herudover har et enkelt medlemsland udtrykt ønske om, at der indføres regler om "catch-all" (det vil sige kontrol med produkter, som ikke står på produktbilagene, men som i visse tilfælde alligevel vil kunne bruges til tortur eller henrettelser) og transit (det vil sige varer, der passerer gennem EU's toldområde) svarende til reglerne herom i dual-use-forordningen. Dette forslag er dog indtil videre ikke blevet støttet af andre medlemslande.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt forslaget, herunder særligt Kommissionens forslag om restriktioner på mæglervirksomhed og teknisk bistand, som vil betyde, at danske virksomheder ikke medvirker til køb, salg eller bistand i forbindelse med varer, der kan anvendes til tortur eller henrettelser.

Regeringen støtter samtidig, at der indføres en tilladelsesordning i relation til mæglervirksomhed og ydelse af teknisk bistand i forbindelse med varer, der efter forordningen kræver eksporttilladelse. Dermed vil reglerne stemme overens med de regler, der gælder for eksport af varerne.

Regeringen støtter desuden forslaget om indførelse af forenklede eksporttilladelser, da forslaget herom vil medføre færre administrative byrder for både virksomheder og myndigheder.

Regeringen lægger dog vægt på, at bestemmelserne om toldmyndighedernes udveksling af oplysninger vedrørende eksport af varer, der er omfattet af forordningen, er håndterbare for de nationale toldmyndigheder. Regeringen finder det derfor hensigtsmæssigt, at bestemmelserne herom indsættes i toldlovgivningen (EU's toldkodeks) i stedet for i anti-tortur-forordningen.

Regeringen lægger desuden vægt på, at en eventuel hasteprocedure kun anvendes i helt konkrete og ekstraordinære tilfælde, hvis der kommer nye produkter på markedet, som kan bruges til tortur og henrettelser, og hvor der er behov for at kontrollere produkterne øjeblikkeligt for at forhindre opbygning af lagre eller forestående tortur eller henrettelse.

Regeringen er i udgangspunktet skeptisk over for at indføre en catch-all-bestemmelse svarende til reglerne herom i dual-use-forordningen. En sådan bestemmelse vurderes meget vanskelig at håndhæve og vil skabe usikkerhed hos virksomheder og myndigheder.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.